

Saksb.: Helle Hamnevoll
e-post: fmnohha@fylkesmannen.no
Tlf: 755 31 653
Vår ref: 15/4043
Deres ref:
Vår dato: 29.08.2017
Deres dato:
Arkivkode:

Varslingsøvelse 2017

Evalueringsrapport

Innhold

1. Sammendrag	3
1.1 Læringspunkter	3
2. Bakgrunn	4
3. Øvingsmål.....	4
4. Gjennomføring av øvelsen	5
5. Evaluering.....	6
5.1 Kommunens evne til å motta varsel via e-post og SMS.....	6
5.2 Rapportering	6

1. Sammendrag

Den 22. august 2017 gjennomførte Fylkesmannen en varslingsøvelse for alle kommunene i Nordland. Kommunene hadde ikke mottatt varsel på forhånd om den planlagte øvelsen.

Øvelsen hadde følgende øvingsmål:

- Verifisere Fylkesmannens kontaktinformasjon til kommunene
- Øve kommunene i å motta beredskapsvarsel på e-post og SMS
- Øve kommunene i å kvittere for mottatt varsel på e-post
- Rapportere til Fylkesmannen innen en gitt tidsfrist

41 av fylkets 44 kommuner hadde i løpet av den første halvtimen kvittert for mottatt varsel, og etter en time hadde samtlige kommuner kvittert for mottatt varsel. Dette er en forbedring fra fjorårets øvelse, der 35 kommuner hadde kvittert etter en halvtime og 38 etter en time. Årets resultat anses som svært tilfredsstillende fra vår side.

1.1 LÆRINGSPUNKTER

- **Ajourføring av varslingslister.** Erfaringer fra denne og tidligere varslingsøvelser viser at det er viktig at varslingslistene til kommunene er oppdaterte. Når kontaktinformasjonen til rådmenn, ordførere og beredskapsansvarlige endres, bør kommunene informere Fylkesmannen på fmnoberedskap@fylkesmannen.no.
- **Benytte både e-post og SMS som varslingsmetode.** Under forrige års øvelse erfarte vi at SMS-varslingsmetode er en sikrere og mer effektiv varslingskanal enn e-post alene. Dette gjaldt også under årets øvelse, og den høye svarprosenten kan trolig tilskrives bred varslingsmetode gjennom denne kanalen. Flere av kommunene bekreftet dette, og understreket viktigheten av SMS-varslingsmetode i sine tilbakemeldinger.
- **Beredskapspost.** Øvelsen viste at de aller fleste beredskapspostene fungerte. Det er likevel viktig at kommunene selv jevnlig tester at disse fungerer.
- **Konsekvente varslingsrutiner.** Under fjorårets øvelse ga enkelte kommuner uttrykk for at det var problematisk at de beredskapsansvarlige ikke fikk SMS-varslingsmetode på lik linje med rådmenn og ordførere. Dette ble tatt hensyn til under årets øvelse, der alle disse mottakergruppene ble varslet. Trolig var det denne brede varslingsmetode som ga et såpass godt resultat hva angår hurtig respons.
- **Sortering av mottakergrupper i CIM.** Som en kommentar til selve gjennomføringen av øvelsen, kan det nevnes at den som sender ut varslene i DSB-CIM bør opprette en ny melding for hver mottakergruppe. Ved å sende ut varsel til samtlige mottakere i samme melding, kompliseres arbeidet med å sortere responsdata i etterkant.

2. Bakgrunn

*Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal*¹ beskriver retningslinjer for hvordan etatene på samordningskanal skal motta, vurdere og videreformidle varsler, og retningslinjer for hvordan man iverksetter og ivaretar situasjonsrapportering på samordningskanal. Fylkesmannen skal ved uønskede hendelser motta og videreformidle varsel om hevet farenivå² og beredskaps- og hendelsesvarsling³ til kommunene. Samtlige av varslene går ut på e-post, herunder kommunenes beredskapsepost, men for de av kommunene som ikke har beredskapsepost sendes varselet til kommunenes postmottak. I tillegg benyttes SMS-varsling til rådmenn, ordfører og beredskapsansvarlig.

Ved uønskede hendelser som medfører håndtering i kommuner, regioner og/eller nasjonalt, iverksettes situasjonsrapportering til departementene. Fylkesmannen innhenter rapporter fra berørte kommuner som sammenstilles til et regionalt situasjonsbilde.

3. Øvingsmål

- **Verifisere Fylkesmannens varslingskanaler til kommunene**
Varslingsøvelsen skulle teste at Fylkesmannens kontaklinformasjon til kommunene var korrekt.
- **Mottak av beredskapsvarsel på e-post og SMS**
Varslingsøvelsen hadde som formål å øve kommunene i å kvittere for mottatt varsel ved bruk av e-post.
- **Rapportering**
Kommunene skulle også rapportere tilbake til Fylkesmannen.

¹ «Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal» (DSB 2016)

² Varsling om hevet farenivå fra sentrale varselutstedere sendes i hovedsak ut fra NVEs flom- og skredvarslingstjeneste og fra MET (*Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal* 2016:4)

³ Beredskaps- og hendelsesvarsling beskriver her enhver varsling av etater på samordningskanal som ikke er varsler om hevet farenivå sendt fra sentrale varselutstedere. (*Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal* s. 5).

4. Gjennomføring av øvelsen

Varsel ble sendt ut til samtlige kommuner i Nordland per e-post den 22. august 2017 kl. 09:35. Følgende melding ble sendt ut:

Øvelse: Varslingsøvelse 2017

ØVELSE - ØVELSE - ØVELSE

Varslingsøvelse

Dette er en varslingsøvelse som sendes til alle kommunene i Nordland. Hensikten med øvelsen er å teste Fylkesmannens varslingslister for kommunene, øve kommunenes evne til å motta og kvittere for mottatt varsel, samt rapportere tilbake til Fylkesmannen.

Varslet sendes per epost til ordførere, rådmenn, beredskapsansvarlig og kommunens beredskapsmail, alternativt kommunens postmottak. I tillegg sendes SMS-varsel til ordfører, rådmann og beredskapsansvarlig.

Fylkesmannen ønsker følgende tilbakemelding fra kommunen:

1. Kvittering for mottatt varsel så fort som mulig

Mottakeren av varselet skal kvittere ved å trykke på linken «Melding mottatt» (se nederst i denne mailen).

2. Kort rapport innen kl. 14

Som et grunnlag for vår evaluering av varslingsøvelsen, ber vi kommunen besvare følgende spørsmål i sin rapportering:

1. Mottok kommunen beredskapsvarselet via beredskapsmailen, eventuelt postmottak?
2. Mottok rådmann, ordfører og beredskapsansvarlig varsel via epost?
3. Mottok rådmann, ordfører og beredskapsansvarlig varsel på SMS?

Rapporten sendes pr. mail til: fmnoberedskap@fylkesmannen.no

Spillstaben hos Fylkesmannen kan nås på tlf. 755 31 653 (Helle), ev.
mail: fmnoberedskap@fylkesmannen.no

Det ble dessuten sendt ut en SMS til alle rådmenn, ordfører og beredskapsansvarlige i kommunene. Ved en reell hendelse ville alle disse mottakerne fått varsel via SMS, og vi ønsket å gjøre varslingsøvelsen så virkelighetsnær som mulig.

Varslingsøvelse 2017

Øvelse – øvelse – øvelse. Fylkesmannen har sendt deg et varsel per e-post. Mer info finnes i e-posten.

5. Evaluering

Evalueringen tar utgangspunkt i kvitteringsloggen i DSB-CIM, samt rapporteringene fra kommunene til Fylkesmannen.⁴

5.1 KOMMUNENS EVNE TIL Å MOTTA VARSEL VIA E-POST OG SMS

Samtlige av kommunene hadde innen én time etter at varselet ble sendt ut kvittert for å ha mottatt beredskapsvarselet ved å trykke på linken «Melding mottatt». Én kommune opplevde problemer med SMS-varslingen, og tok kontakt med Fylkesmannen angående dette. To individuelle mottakere opplevde også at linken «Melding mottatt» ikke var synlig i e-posten. Dette skyldes trolig lokale innstillinger for brannmur og antivirus i de enkeltes mailklienter.

5.2 RAPPORTERING

Kommunene ble bedt om å sende rapport til Fylkesmannen innen kl. 14 den 22. august. Totalt mottok Fylkesmannen rapport fra 40 av 44 kommuner. Dette utgjør en svarprosent på 90,9 %.

Det er en del usikkerhet knyttet til dataene fra kommunenes rapporter. Dette skyldes at personen som rapporterte til Fylkesmannen i noen tilfeller manglet tilbakemelding fra resten av mottakerne i kommunen, eksempelvis grunnet tjenestereise, ferieavvikling eller andre årsaker.

Funnene fra rapporteringen kan oppsummeres i følgende punkter:

- **14 av 44 kommuner** mottok enten rådmann, ordfører eller beredskapsansvarlig varsel på enten e-post eller SMS innen en time etter at varselet ble sendt. I de 4 kommunene som ikke sendte rapport, hadde minst én mottaker kvittert for varsel på e-post
- **38 av rådmennene** mottok varsel på SMS
- **36 av ordførerne** mottok varsel på SMS
- **36 av de beredskapsansvarlige** mottok varsel på SMS

Funnene viser at Fylkesmannens kontaktinformasjon til kommunene stort sett er oppdatert. Når man vurderer resultatet bør man dessuten ta høyde for at: a) 4 kommuner unnlot å rapportere, og b) at personen som rapporterte ikke alltid hadde oversikt over hvem i kommunen som faktisk hadde mottatt varselet.

⁴ Rapporten er utarbeidet den 29. august 2017. Eventuelle rapporter fra kommuner etter denne datoen er ikke inkludert i rapporten.